

Okres swoistej mowy (okres przedszkolny i szkolny) od 3 do 7 roku życia.

Dziecko 3-letnie powinno:

- wymawiać samogłoski ustne i nosowe: a, o, i, u, e, y, ą, ę oraz spółgłoski : p, b, m (pi, bi, mi), f, w (fi, wi), t, d, n, ń, l, (li), ś, ź, ć, dź, k, g (ki, gi) ch, j, ł,
- głoski s, z, c, dz oraz sz, ż, cz, dż mogą być zastępowane przez ś, ź, ć, dź ,
- głoska r może być zastępowana przez l lub j,
- budować zdania zawierające 4-5 słów,
- nadal pojawia się wiele agramatyzmów,
- „ myśli głośno " mówiąc także do siebie,
- w trudnych wyrazach może opuszczać głoski, zamieniać ich kolejność lub zastępować innymi, np. zupa miodowa, klaktol,
- **rozumie od 1000 do 1800 słów.**

Dziecko 4-letnie powinno:

- ▶ opowiadać, to znaczy wypowiadać kilka zdań logicznie ze sobą powiązanych,
- ▶ może jeszcze zamieniać "r" w "l", a "sz", "ż", "cz", "dż" wymawiać jak "s", "z", "c", "dz,, ,
- ▶ inne głoski dziecko powinno już wymawiać poprawnie,
- ▶ **rozumie od 1500 do 2000 słów.**

Przyczyny wad wymowy

- ▶ **Nieprawidłowości w budowie anatomicznej narządów mowy:** wady zgryzu, wczesna próchnica, język gruby, duży, krótkie wędzidełko, przerost trzeciego migdałka, rozszczepy warg i podniebienia
- ▶ **Nieprawidłowe napięcie mięśniowe ciała**
- ▶ **Niska sprawność ruchowa narządów mowy**
- ▶ **Upośledzony słuch,** czasem w tak małym stopniu, że niezauważalny dla otoczenia i dziecka
- ▶ **Niedostateczne różnicowanie dźwięków**
- ▶ **Naśladowanie złych wzorców mowy (spieszczenia)**
- ▶ **Zaburzenia percepcji słuchowej** - interpretacja bodźców dokonywana w mózgu.
- ▶ **Przedłużające się stany kataralne i infekcje górnych dróg oddechowych** co może skutkować nawykowym oddychaniem ustami , a to w rezultacie skutkuje seplenieniem międzyzębowym
- ▶ **Powtarzające się zapalenia uszu czy anginy**
- ▶ **Picie z butelki ze smoczkiem , ssanie palca i smoczka uspokajacza**
- ▶ **Ok. 3, 4 roku życia u dzieci występuje tzw. jąkanie fizjologiczne,** kiedy dziecko chce dużo powiedzieć, a jego narządy artykulacyjne nie nadążają za jego tokiem myśli. Nie należy wtedy dziecka krytykować i strofować, ponieważ jąkanie to może się utrwalić. Należy zgłosić się do logopedy.

Czynniki warunkujące prawidłowy rozwój mowy dziecka to:

- prawidłowy rozwój psychofizyczny
- rozwój emocjonalny i społeczny
- słuch fizjologiczny
- słuch fonetyczny
- budowa i funkcjonowanie aparatu artykulacyjnego

- funkcje pokarmowe

- inne

Co robić , by skutecznie stymulować rozwój mowy dziecka:

- ▶ Odstaw butelki i smoczki
- ▶ Nie miksuj jedzenia
- ▶ Konsultuj się ze stomatologiem/ortodontom w sprawie uzębienia swojego dziecka
- ▶ W czasie kataru oczyszczaj nos
- ▶ Mów do dziecka wyraźnie, powoli, nie zmiękczej i nie spieszczaj wyrazów
- ▶ Pamiętaj o tym – że dziecku należy dostarczać prawidłowych wzorców wypowiedzi.
- ▶ Razem z dzieckiem – czytaj książeczki, opowiadaj historyjki, rysuj, śpiewaj, baw się. To świetna okazja do rozwijania języka, a także do pogłębienia więzi.
- ▶ Słuchaj uważnie wypowiedzi dziecka , nie zgaduj co chce ci powiedzieć, zadawaj dodatkowe pytania.
- ▶ Nie wyręczaj dziecka w mówieniu. Nie przerywaj mu.
- ▶ Podchwytuj każdą – próbę kontaktu słownego ze strony dziecka. Nie gaś naturalnej skłonności dziecka do mówienia obojętnością, cierpką uwagą.
- ▶ Zachęcaj dziecko do udziału w codziennych czynnościach. Opowiadaj o tym, co robicie.
- ▶ Kiedy dziecko nazywa jakiś przedmiot „po swojemu” lub komunikuje się niewerbalnie (przy pomocy gestu) – nazwij głośno przedmiot lub czynność, o którą mu chodzi.
- ▶ Ucz dziecko koncentrowania wzroku na rozmówcy.
- ▶ Ogranicz oglądanie telewizji i gier na komputerze
- ▶ Nigdy – nie ośmieszaj dziecka, nie zawstydzaj, nie karz go w związku z niepoprawną wymową.
- ▶ Pamiętaj, że – większość zaburzeń mowy da się wyeliminować, jeśli terapia zacznie się w wieku przedszkolnym
- ▶ Jeśli dziecko ma terapię logopedyczną, ćwicz z nim również w domu codziennie od 5-15 minut.

- ▶ Wykonuj z dzieckiem ćwiczenia oddechowe utrwalające prawidłowy sposób oddychania.
- ▶ Wykonuj z dzieckiem ćwiczenia usprawniające pracę narządów artykulacyjnych oparte o zabawy fonacyjne i artykulacyjne
- ▶ Nie zapominaj – o częstym chwaleniu postępów dziecka , okazywaniu jemu akceptacji i zadowolenia.
- ▶ Nie wymagaj od dziecka, aby wymawiało głoski, na które fizjologicznie nie jest jeszcze gotowe.

Pamiętaj ☺

Rozwój mowy dziecka powinien być ostatecznie zakończony do 6 roku życia ale proces rozwoju funkcji komunikacyjnej języka trwa nadal.

Mowa dziecka w wieku 6 lat powinna być poprawna pod względem artykulacyjnym, a w wieku 7 lat pod względem gramatycznym i składniowym.

WAŻNE !!!

**Terapia logopedyczna nie może opierać się jedynie na spotkaniach z logopedą,
musi być kontynuowana systematycznie w domu.**

Opracowała:
mgr Estera Hejna
Logopeda